

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Αγαπημένα βιβλία, αγαπημένοι συγγραφείς»

Συγγραφή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΣΕΦΕΡΛΗ

Εφαρμογή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΣΕΦΕΡΛΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Αγαπημένα βιβλία, αγαπημένοι συγγραφείς

Εφαρμογή σεναρίου

Παναγιώτα Σεφερλή

Δημιουργία σεναρίου

Παναγιώτα Σεφερλή

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Λυκείου

Σχολική μονάδα

2ο Γενικό Λύκειο Χολαργού

Χρονολογία

Από 09/03/2015 έως 27/04/2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

2^η ενότητα: Βιογραφικά είδη: Βιογραφικό και αυτοβιογραφικό σημείωμα λογοτέχνη.

3^η ενότητα: Παρουσίαση-Κριτική: Βιβλιοπαρουσίαση και βιβλιοκριτική.

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

5 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος: Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας εξοπλισμένη με υπολογιστή και προβολικό, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Στην υλοποίηση του σεναρίου βοήθησε η προηγούμενη εξοικείωση των μαθητών με την εργασία σε ομάδες καθώς και με διαδικασίες ενεργητικής μάθησης (αναζήτηση πηγών στο διαδίκτυο, επεξεργασία και σύνθεση από κοινού κειμένων). Προηγήθηκε, επίσης, της εφαρμογής η διδασκαλία της του βιογραφικού / αυτοβιογραφικού σημειώματος, καθώς και της βιβλιοπαρουσίαση / βιβλιοκριτικής. Όσον αφορά στον εκπαιδευτικό, όπως διαπιστώθηκε, ήταν απαραίτητη η εξοικείωση με το περιβάλλον του glogster τόσο για την εγγραφή των μαθητών όσο και για τη καθοδήγηση των ομάδων.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Παναγιώτα Σεφερλή, Αγαπημένα βιβλία, αγαπημένοι συγγραφείς, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Λυκείου, 2014.

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο συνομιλεί με: Βλαχογιάννη Ελένη, Γνωριμία με τα κειμενικά είδη της παρουσίασης και κριτικής και τις επιμέρους υποκατηγορίες τους (βιβλίο, κινηματογράφος, μουσική), Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Λυκείου, 2012.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Προκειμένου να παρουσιάσουν στην ολομέλεια τις αναγνωστικές τους προτιμήσεις, οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να εργαστούν σε ομάδες και να αξιοποιήσουν την τεχνολογία και ως πηγή πληροφόρησης και ως περιβάλλον σχεδιασμού των αφισών-παραρτίσεων. Οι ομάδες διαμορφώθηκαν στην εισαγωγική φάση του σεναρίου σύμφωνα με την εκδήλωση ενδιαφέροντος εκ μέρους των μαθητών.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η εφαρμογή πλαισιώνεται θεωρητικά από τις αρχές της παιδαγωγικής των πολυγραμμatisμών (Kalantzis & Cope 2001). Οι μαθητές, σχεδιάζοντας συνεργατικά τις παρουσιάσεις-αφίσες για τα αγαπημένα τους βιβλία στο περιβάλλον του glogster (web 2.0), διαμόρφωσαν το δικό τους μαθησιακό περιεχόμενο (Kalantzis, Cope, and Arvanitis 2011) και συμμετείχαν ενεργά στη συζήτηση που αφορά στις σύγχρονες αναγνωστικές πρακτικές και προτιμήσεις, την εγγύτητα ή απόκλιση από τον λογοτεχνικό κανόνα, την κυριαρχία της pop κουλτούρας, τη λογοτεχνικότητα και συναφή (Φρυδάκη 2003, σ. 179-183). Για περισσότερα σχετικά με τη θεωρητική πλαισίωση παραπέμπουμε τους αναγνώστες στο αρχικό σενάριο-πρόταση (Σεφερλή 2014α).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Μέσω της συγκεκριμένης εφαρμογής, δόθηκε η αφορμή στους μαθητές να επανεξετάσουν τη σχέση τους με το βιβλίο, τη λογοτεχνία και να διερευνήσουν τρόπους ανάπτυξης της φιλαναγνωσίας. Ειδικότερα:

- Μοιράστηκαν στα πλαίσια των ομάδων και της ολομέλειας τις αναγνωστικές τους προτιμήσεις.
- Ερεύνησαν και ενημερώθηκαν σχετικά με βιβλία και συγγραφείς που ενδιαφέρουν ιδιαίτερα την ηλικία τους.
- Είχαν την ευκαιρία να αναστοχαστούν σχετικά με τα αναγνωστικά κριτήρια και την έννοια της λογοτεχνικότητας σε συνάρτηση με την ηλικία και τις σύγχρονες πρακτικές συγγραφής και προώθησης των κειμένων.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Η γλώσσα αποτέλεσε το όχημα, βάσει του οποίου οι μαθητές ερεύνησαν, επικοινωνήσαν, αποφάσισαν από κοινού, συνέθεσαν. Ειδικότερα:

- Αξιοποίησαν και αναπλαισίωσαν προηγούμενες γνώσεις σχετικά με τα δομικά χαρακτηριστικά του βιογραφικού και αυτοβιογραφικού σημειώματος, της βιβλιοπαρουσίασης και βιβλιοκριτικής, προκειμένου να συνθέσουν τη δική τους πολυτροπική αφίσα.
- Προχώρησαν σε επίπεδα κατανόησης που δε μένουν στον αναγνωριστικό γραμματισμό (εντοπισμό της πληροφορίας), αλλά εξετάζουν τα κείμενα σε συνάρτηση με τα αντίστοιχα περιεχόμενα (δημιουργοί, περιβάλλοντα δημοσίευσης ή αναδημοσίευσης, επικοινωνιακοί στόχοι, κειμενικά είδη, γλώσσα και ύφος, αποδέκτες).

Γραμματισμοί

Αναφορικά με τους στόχους της κατηγορίας αυτής, το σκεπτικό ήταν να καλλιεργήσουν οι μαθητές νέους γραμματισμούς που αξιοποιούν με λειτουργικό τρόπο τις τεχνολογίες του υπολογιστή και του διαδικτύου καθώς και τον κριτικό γραμματισμό που υπαγορεύει μια υποψιασμένη στάση απέναντι στην τεχνολογία και τα κείμενα που αυτή προβάλλει, διαμορφώνει ή αναπλαισιώνει. Ειδικότερα, ανέπτυξαν:

- Δεξιότητες αναζήτησης, γρήγορης και στοχευμένης ανάγνωσης καθώς και εντοπισμού της πληροφορίας σε σχέση με τα ζητούμενα.
- Δεξιότητες κατανόησης, αξιολόγησης και επεξεργασίας της πληροφορίας, προκειμένου να συνθέσουν τις αφίσες τους, λαμβάνοντας υπόψη την επικοινωνιακή περίσταση (παρουσίαση στην ολομέλεια και πρόκληση συζήτησης).
- Δεξιότητες σχεδιασμού πολυτροπικού κειμένου. Σχεδιάζοντας τις αφίσες τους, εξοικειώθηκαν με τα υβριδικά χαρακτηριστικά των νέων κειμένων, την αλληλεπίδραση των επικοινωνιακών πόρων (γραπτού κειμένου, εικόνας, ήχου, βίντεο), την υπερκειμενική δομή τους και, κυρίως, το πώς κατασκευάζεται ένα συνεκτικό νόημα μέσα από συγκεκριμένες επιλογές και αλληλεπιδράσεις.
- Κριτική στάση απέναντι στην τεχνολογία. Αξιοποιώντας το περιβάλλον του glogster, είχαν ταυτόχρονα την ευκαιρία να διαμορφώσουν άποψη για τις δυνατότητες και τους περιορισμούς του.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά σε όλες τις φάσεις, συνεργάστηκαν αρμονικά και εκφράστηκαν προφορικά, γραπτά και πολυτροπικά.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφενός η διδασκαλία του βιογραφικού/αυτοβιογραφικού σημειώματος (λογοτέχνη) καθώς και της βιβλιοπαρουσίασης/βιβλιοκριτικής, αφετέρου η ενασχόληση με λογοτεχνικά κείμενα στο μάθημα της λογοτεχνίας κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς παρείχαν ποικίλες αφορμές να συζητήσουμε για τις αναγνωστικές

προτιμήσεις των μαθητών και γενικότερα για τη στάση τους απέναντι στο (εξωσχολικό) βιβλίο και την ανάγνωση.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η εφαρμογή συνδέεται με τη 2^η και 3^η ενότητα του σχολικού βιβλίου (Τα βιογραφικά είδη: βιογραφικό και αυτοβιογραφικό σημείωμα λογοτέχνη, σ. 77-88, Παρουσίαση – Κριτική: βιβλιοπαρουσίαση, σ. 158-162, βιβλιοκριτική, σ. 163-169).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ αξιοποιήθηκαν ως μέσα πρακτικής γραμματισμού. Ειδικότερα: α) Το διαδίκτυο για αναζήτηση, ανάγνωση και επεξεργασία της πληροφορίας, β) Ο επεξεργαστής κειμένου για σημειώσεις, γ) Τα περιβάλλοντα του web 2.0 (glogster, wiki) ως περιβάλλοντα συνεργατικής παραγωγής κειμένων, διαμοιρασμού στην κοινότητα και επικοινωνίας από απόσταση. Ιδιαίτερα το glogster επιλέχθηκε γιατί, αφενός, παρουσιάζει ενδιαφέρον για την πολυτροπική διαχείριση των πολυμεσικών πόρων – στοιχείο διαπραγμάτευσης με τους μαθητές – και, αφετέρου, επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να διαχειριστεί την εγγραφή των μαθητών με την παροχή ενός κωδικού τάξης, χωρίς να ζητούνται οι ηλεκτρονικές τους διευθύνσεις και άλλα προσωπικά στοιχεία.

Κείμενα

Τα κείμενα που αξιοποιήθηκαν στις ψηφιακές αφίσες επιλέχθηκαν από τους μαθητές.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α΄ φάση (09/03/2015): Εισαγωγική (20΄), ολομέλεια, αίθουσα εξοπλισμένη με υπολογιστή και προβολικό. Με το πέρας της διδασκαλίας των κειμενικών ειδών της βιβλιοπαρουσίασης και βιβλιοκριτικής, έγινε μια μικρή συζήτηση για τη σεναριακή ιδέα. Ρώτησα, δηλαδή, τους μαθητές αν θα ήθελαν να σχεδιάσουν συνεργατικά ψηφιακές αφίσες παρουσιάζοντας στην ολομέλεια τα αγαπημένα τους βιβλία ή/και

τους αγαπημένους τους συγγραφείς. Τούς θύμισα ότι στην αρχή της σχολικής χρονιάς, στο μάθημα της λογοτεχνίας, είχαν συμπληρώσει ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με τις αναγνωστικές τους προτιμήσεις. Μέσω του προβολικού, είδαμε τη σχετική διαφάνεια με τους τίτλους των αγαπημένων βιβλίων, όπως προέκυψαν από τα ερωτηματολόγια:

Τεκμήριο 1^ο

Τα αγαπημένα σας βιβλία

- Αγώνες πείνας (The Hunger Games)
- Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά
- *Code Geass* (comic manga)
- *Death note* (comic manga)
- Δέκα μικροί Νέγροι (And then there were none)
- Η Βαλίτσα της Χάνα
- Inferno
- Μικρή φιλοσοφία του έρωτα
- Οδηγίες ζωής για αρχάριους
- Ο θεός Πέτρος και η εικασία του Γκόλντμπαχ
- Περηφάνια και προκατάληψη και ζόμπι
- Το λουλούδι της ερήμου
- Το τρίτο στεφάνι

Η συζήτηση άναψε με την παρατήρηση ενός μαθητή ότι μερικοί από τους τίτλους της διαφάνειας ανήκουν στη λεγόμενη παραλογοτεχνία – τους χαρακτήρισε μάλιστα «σκουπίδια». Του ζήτησα να ορίσει το περιεχόμενο της λέξης «παραλογοτεχνία» και ο μαθητής είπε ότι τα βιβλία αυτά στερούνται ποιότητας και ακολουθούν καθαρά εμπορικά κριτήρια και επιταγές. Κάποιοι μαθητές αντέδρασαν, υποστηρίζοντας ότι η ανάγνωση είναι αυστηρώς προσωπική υπόθεση και ότι δε διαβάζουμε μόνο για να ανεβάσουμε το πνευματικό μας επίπεδο, αλλά και για να διασκεδάσουμε. Επιπλέον, οι αναγνωστικές προτιμήσεις έχουν να κάνουν με την ηλικία και δεν περιμένει κανείς από έναν έφηβο να διαβάζει μόνο σοβαρή λογοτεχνία. Παρενέβην τότε για να τους

πω ότι συνεργαζόμενοι προκειμένου να σχεδιάσουν τις αφίσες τους και να τις παρουσιάσουν στην ολομέλεια θα έχουμε την ευκαιρία αφενός να δούμε πιο αναλυτικά τις αναγνωστικές προτιμήσεις και προτάσεις τους και αφετέρου να συνεχίσουμε αυτή την πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση. Τους τόνισα ότι ο στόχος δεν είναι να ενοχοποιήσουμε κάποιους για τις επιλογές τους, που είναι απολύτως σεβαστές, αλλά να μοιραστούν τα ενδιαφέροντά τους, να τα υποστηρίξουν, να συζητήσουν για το αναγνωστικό προφίλ των εφήβων, για τις σύγχρονες πρακτικές συγγραφής και προώθησης των βιβλίων και, βεβαίως, να διερευνήσουμε τα κριτήρια της λογοτεχνικότητας και της ποιότητας που αναδιαμορφώνονται συνεχώς ανάλογα με τις προσδοκίες και τις αναζητήσεις των αναγνωστών.

Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν πολύ θερμά στην ιδέα της ψηφιακής αφίσας και έτσι προχωρήσαμε στη διαμόρφωση ομάδων. Άφησα την πρωτοβουλία στους ίδιους, οι οποίοι προχώρησαν αμέσως σε ομαδοποιήσεις με κριτήριο το βιβλίο (ή τα βιβλία) με το οποίο (ή τα οποία) θα ήθελαν να ασχοληθούν. Το τμήμα αριθμεί 20 μαθητές και διαμορφώθηκαν έξι (διμελείς, τριμελείς και τετραμελείς) ομάδες.

Τους επισήμανα ότι θα διευκόλυνε σημαντικά την εργασία τους κατά την επόμενη φάση, αν έκαναν μια μικρή προετοιμασία (αναζήτηση υλικού, σημειώσεις, αποθήκευση σε φλασάκι) και προχώρησα σε μια πολύ σύντομη επίδειξη του περιβάλλοντος glogster. Τους ενημέρωσα, ακόμα, ότι κατά την επόμενη φάση θα μοιράσω αντίστοιχους κωδικούς στις ομάδες, μέσω των οποίων μπορούν να εισάγονται στο περιβάλλον και να επεξεργάζονται την αφίσα τους, και ότι στο wiki, σε αντίστοιχη σελίδα με τίτλο «Αγαπημένα βιβλία», μπορούν να δουν και να κατεβάσουν το φύλλο εργασίας (B' φάσης) με τις σχετικές οδηγίες.

B' φάση (16/03/2015): Αναζήτηση στο διαδίκτυο και παραγωγή κειμένων (2 ώρες), εργασία σε ομάδες, εργαστήριο πληροφορικής. Όταν μπήκαν οι μαθητές στο εργαστήριο, διαπίστωνα ότι απουσίαζαν αρκετοί. Ήταν οι μέρες της προετοιμασίας για τη σχολική γιορτή της 25^{ης} Μαρτίου, μία ομάδα μάλιστα απουσίαζε ολόκληρη. Οι

παρόντες μαθητές πήραν τις θέσεις τους στους σταθμούς εργασίας. Μοίρασα στις ομάδες τους κωδικούς εισόδου στο περιβάλλον και σε έντυπη μορφή το αντίστοιχο με τη φάση φύλλο εργασίας, όπου δίνονταν αναλυτικές οδηγίες για την αναζήτηση των πόρων, την επεξεργασία τους και τον τρόπο κατασκευής της αφίσας. Ζήτησα, στη συνέχεια, να εισέλθουν στο περιβάλλον, να πατήσουν την εντολή «CREATE NEW GLOG», να επιλέξουν template και wall, δηλαδή την επιφάνεια όπου θα εισαγάγουν και θα επεξεργαστούν το υλικό. Εδώ χρειάστηκε να μεταβώ από ομάδα σε ομάδα για να τους δείξω τα εργαλεία και τη διαδρομή που μπορούσαν να ακολουθήσουν. Οι μαθητές αντιλήφθηκαν αμέσως τη λογική και κατέληξαν σε κάποιες πρώτες επιλογές. Τους είπα ότι αν κρίνουν, καθώς επεξεργάζονται το υλικό της αφίσας, ότι οι συγκεκριμένες επιλογές δεν τους ικανοποιούν μπορούν να κάνουν αλλαγές (χρώμα, ύψος κ.λπ.). Έπειτα – βήμα σημαντικό – τους ζήτησα να αποθηκεύσουν και να ονομάσουν το glog τους πληκτρολογώντας στα αγγλικά (το εργαλείο δε δίνει τη δυνατότητα στους Έλληνες χρήστες να χρησιμοποιήσουν στον τίτλο ελληνικούς χαρακτήρες) τον τίτλο του βιβλίου που επέλεξαν. Επίσης, να καταχωρίσουν το glog σε κάποιες από τις υπάρχουσες θεματικές κατηγορίες (Discipline: “language art” / Topic: “literature”). Πριν προχωρήσουν στην εντολή “Save”, τους ζήτησα να επιλέξουν την εκδοχή “Unfinished”, για να συνεχίσουν την επεξεργασία έως ότου κρίνουν ότι η αφίσα είναι έτοιμη προς δημοσίευση, οπότε μπορούν να επιλέξουν την εκδοχή “Finished”. Τέλος, να καταγράψουν τη διαδικτυακή διεύθυνση (address) του νέου τους glog, για να ξέρουμε πού θα το αναζητήσουμε.

Έπρεπε τώρα να προχωρήσουν στην αναζήτηση και επεξεργασία των πόρων. Δύο από τις ομάδες είχαν κάνει τη σχετική προετοιμασία και είχαν φέρει μαζί τους φλασάκι με αποθηκευμένο υλικό. Οι υπόλοιπες είχαν επιλέξει το βιβλίο ενδιαφέροντος, οπότε άρχισαν τη διαδικτυακή αναζήτηση σύμφωνα και με τις οδηγίες που δίνονταν στο φύλλο εργασίας. Οι ομάδες που είχαν ήδη προετοιμαστεί ζήτησαν τη συνδρομή μου για να εισαγάγουν και να επεξεργαστούν το υλικό στην αφίσα τους. Παρόλο που δίνονταν αναλυτικές οδηγίες στο φύλλο εργασίας και είχε

γίνει επίδειξη του περιβάλλοντος στο προηγούμενο μάθημα, αισθάνονταν ανασφάλεια και ήθελαν επί τόπου μια ακόμα μικρή επίδειξη. Τούς έδειξα, λοιπόν, πώς μπορούν να χρησιμοποιούν το εργαλείο “Magnet Tool” για να προσθέσουν πολυμεσικά αντικείμενα στην αφίσα τους (text, image, video, κ.λπ.), πώς να διαχειριστούν τις γραμματοσειρές, πώς να αυξομειώσουν το μέγεθος των αντικειμένων, να κάνουν υπερσυνδέσεις, να ανεβάσουν αρχεία κ.λπ. Η διαδικασία επαναλήφθηκε και με τις ομάδες που είχαν αρχίσει να συγκεντρώνουν υλικό και αισθάνονταν αμηχανία πώς να το επεξεργαστούν.

Θα πρέπει, ωστόσο, να παρατηρήσω ότι όλες οι ομάδες εξοικειώθηκαν γρήγορα με τη λογική των εργαλείων–εντολών και, μάλιστα, το επόμενο διάστημα με απέτρεπαν από το να κάνω παρεμβάσεις και να δίνω συμβουλές, λέγοντας ότι ήθελαν να μου κάνουν έκπληξη. Συμφώνησα· τους τόνισα όμως ότι θα πρέπει να σκεφτούν πώς θα επεξεργαστούν τους πόρους της αφίσας τους, να μην παραθέτουν δηλαδή απλώς το υλικό, αλλά να εξετάζουν πώς μπορούν αυτοί να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, ποιος από τους πολυμεσικούς πόρους θα κυριαρχεί και για ποιο λόγο, τι θα αποτυπωθεί με εικόνες, τι με γραπτό κείμενο, τι με βίντεο, σε ποια σημεία ενδείκνυνται οι υπερσυνδέσεις, τι θα περιλαμβάνουν και άλλα παρόμοια.

Όταν πλησίαζε η φάση αυτή στην ολοκλήρωσή της, ζήτησα από τις ομάδες να ανοίξουν την αντίστοιχη σελίδα του wiki μας και να επικολλήσουν σ’ αυτή την ηλεκτρονική διεύθυνση του glog τους. Από τις πέντε ομάδες οι τέσσερις είχαν ολοκληρώσει, οπότε μπορούσαν να αποθηκεύσουν την αφίσα τους επιλέγοντας την εκδοχή “Finished”. Οι ομάδες αυτές είχαν επιλέξει τους εξής τίτλους: *And then there were none* (οι γνωστοί “Δέκα μικροί Νέγροι”) της Α. Κρίστι, *Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά* του Ν. Καζαντζάκη, *Το λουλούδι της ερήμου* της Γ. Ντίρι, και *Οδηγός ζωής για αρχάριους* της Λ. Χίλς. Έμενε ανολοκλήρωτη η αφίσα της ομάδας που είχε επιλέξει το *Death note* (comic manga). Υπενθύμισα στη συγκεκριμένη ομάδα ότι είχε τη δυνατότητα να επεξεργαστεί την αφίσα περαιτέρω σε εξωδιδασκτικό χρόνο, εφόσον το διαδικτυακό περιβάλλον επιτρέπει την on line επεξεργασία από απόσταση, χωρίς

να είναι απαραίτητη η φυσική παρουσία των μελών σε ένα συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

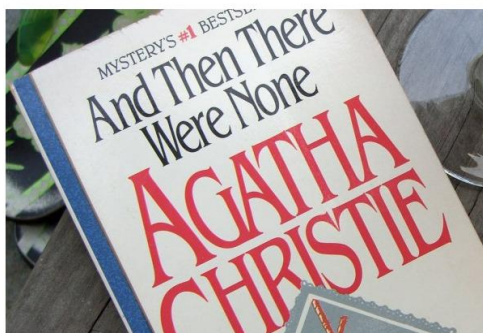
Συμφωνήσαμε, τέλος, να επισκεφθούν όλοι οι μαθητές – μέσω του wiki – τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις των αφισών που δημιούργησαν, έτσι ώστε να σχηματίσουν μια πρώτη άποψη για τη δουλειά των άλλων ομάδων, γεγονός που θα συνέβαλε στην κριτική αποτίμηση και συζήτηση κατά την επόμενη φάση.

Μόλις χτύπησε το κουδούνι για διάλειμμα, εμφανίστηκε η ομάδα που απουσίαζε λόγω συμμετοχής στις πρόβες για τη γιορτή. Μού ζήτησε να της δώσω τους κωδικούς και να της υπενθυμίσω λίγο τα βήματα επεξεργασίας στο περιβάλλον του glogster. Έκανα πάλι μια μικρή επίδειξη, οι μαθητές έδειξαν ότι κατάλαβαν τη λογική και δεσμεύτηκαν ότι θα δημιουργήσουν τη δική τους αφίσα για τον *Θείο Πέτρο και την εικασία του Γκόλντμπαχ* όσο το δυνατόν πιο γρήγορα. Τους είπα ότι για τυχόν απορίες μπορούν να με αναζητήσουν είτε στο σχολείο είτε μέσω του wiki καταγράφοντας τις απορίες στους στον χώρο κατάθεσης σχολίων.

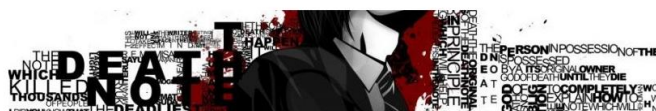
Τεκμήριο 2^ο

Μερικά από τα αγαπημένα σας βιβλία; Ίδού:

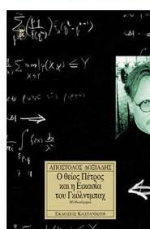
[Δέκα μικροί Νέγροι](#)

[Death note](#)

[Ο θείος Πέτρος και η εικασία του Γκόλντμπαχ](#)

[Οδγός Ζωής για αρχάριους](#)

Στιγμιότυπα από τη σελίδα του wiki μας με υπερσυνδέσεις στα glogs των μαθητών.

Γ΄ φάση (21/04 & 27/04/2015): παρουσιάσεις στην ολομέλεια και συζήτηση, αίθουσα εξοπλισμένη με υπολογιστή και προβολικό (2 + 1 ώρες). Από τον σχεδιασμό των

αφισών μέχρι την παρουσίασή τους μεσολάβησε ένα αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα. Οι μαθητές συμμετείχαν σε τριήμερη εκπαιδευτική εκδρομή και αμέσως μετά ακολούθησαν οι πασχαλινές διακοπές. Ως εκ τούτου αποφασίσαμε να οργανώσουμε την παρουσίαση στις 21/04· είχαμε, μάλιστα, τη χαρά να παρευρίσκονται σ’ αυτή και δύο ερευνήτριες από το ΚΕΓ. Οι πέντε από τις έξι ομάδες είχαν ορίσει τον εκπρόσωπό τους, ενώ η ομάδα του *Θείου Πέτρου και της εικασίας του Γκόλντμπαχ* είχε κατανείμει την παρουσίαση σε (τρεις) ενότητες εκ των οποίων κάθε μέλος είχε αναλάβει αντίστοιχα να παρουσιάσει τη μία από τις τρεις. Σε προηγούμενο μάθημα είχαμε συμφωνήσει η κάθε παρουσίαση και η συνακόλουθη συζήτηση να διαρκέσει περίπου 15’. Για να προκληθεί όμως συζήτηση – τους υπενθύμισα – θα έπρεπε να παρακολουθήσουν με προσοχή τις παρουσιάσεις και να σημειώσουν σχετικές παρατηρήσεις, σχόλια και ερωτήματα.

Ξεκινήσαμε την παρουσίαση με την εκπρόσωπο της ομάδας *And then there were none*:

Τεκμήριο 3^ο

[My favorite book: and then there were none](#)

Η μαθήτριά έκανε καταρχάς μια σύντομη εισαγωγή για τη συγγραφέα και το έργο της, εστιάζοντας στο βιογραφικό της σημείωμα με αντίστοιχη υπερσύνδεση σε επίσημη ιστοσελίδα και προχώρησε στη συνέχεια στην παρουσίαση του επιλεγμένου βιβλίου, παραπέμποντας στην εικόνα του εξωφύλλου με υπερσύνδεση σε ηλεκτρονικό βιβλιοπωλείο, μάς ενημέρωσε για την υπόθεσή του, αφηγήθηκε την καλύτερη, κατά τη γνώμη της ομάδα, σκηνή και παρέπεμψε σε ένα σύντομο κριτικό κείμενο που συνέταξε η ομάδα και αποτελούσε, μαζί με τα προηγούμενα, πόρο της αφίσας.

Οι μαθητές, πέρα από τα αναμενόμενα θετικά σχόλια, αισθάνθηκαν αρχικά αμηχανία να διατυπώσουν άλλες παρατηρήσεις που θα οδηγούσαν σε συζήτηση με αφορμή το συγκεκριμένο κείμενο. Πήρα την πρωτοβουλία να απευθύνω ορισμένα ερωτήματα στην ομάδα (και στην ολομέλεια) και να κατευθύνω την προσοχή των μαθητών σε σημεία που έκρινα ενδιαφέροντα. Ζήτησα, καταρχάς, από τη μαθήτριά να δείξει πάλι την ιστοσελίδα του ηλεκτρονικού βιβλιοπωλείου και να περιγράψει σύντομα τη δομή/περιεχόμενό της. Η μαθήτριά, εστιάζοντας στο κεντρικό μέρος της σελίδας, είπε ότι βλέπουμε σ' αυτή την παρουσίαση του βιβλίου με τα κύρια χαρακτηριστικά του (εκδόσεις, ISBN κ.λπ.), άλλα βιβλία της συγγραφέως, περιγραφή της υπόθεσης και σχόλια πελατών. Ρώτησα τότε τους μαθητές γιατί, κατά τη γνώμη τους, αντί για «σχόλια αναγνωστών» επιλέγεται η διατύπωση «σχόλια πελατών». Το ερώτημα προκάλεσε μια μικρή συζήτηση για τις σύγχρονες πρακτικές προώθησης των βιβλίων και τον στόχο της συγκεκριμένης ιστοσελίδας (και άλλων συναφών) που είναι καθαρά εμπορικός, απευθύνεται στο αγοραστικό κοινό – ο στόχος είναι να πουλήσει και όχι να διαμορφώσει αναγνωστικά κριτήρια. Στη συνέχεια, ζήτησα από τη μαθήτριά να δείξει πάλι την επίσημη ιστοσελίδα της συγγραφέως. Η μαθήτριά έκανε τότε μια μικρή παρουσίαση της σελίδας· θα μπορούσαμε εδώ να πούμε πολλά για τα πολυτροπικά και πολυμεσικά χαρακτηριστικά της ιστοσελίδας, επειδή όμως ο χρόνος πίεζε και ήθελα να εστιάσω στο πώς προσλαμβάνονται από τους σύγχρονες

αναγνώστες κείμενα και βιβλία που γράφτηκαν σε άλλες, παλαιότερες εποχές, τους ρώτησα πώς σχολιάζουν το γεγονός ότι, αν και η συγγραφέας δε βρίσκεται πλέον εν ζωή, υπάρχει ένας επίσημος διαδικτυακός τόπος όπου φιλοξενούνται στοιχεία της ζωής και του έργου της. Εδώ η μαθήτρια απάντησε ότι σχετίζεται με τη διεθνή αναγνώριση της συγγραφέως και την ευρεία απήχηση που γνωρίζουν τα έργα της στο αναγνωστικό κοινό, γεγονός που έχει προκαλέσει τη δημιουργία fan club. Επίσης, αναφέρθηκε στους λάτρεις του αστυνομικού είδους που αποτελούν μια πολυάριθμη μάζα αναγνωστών, ολοένα αυξανόμενη.

Ο εκπρόσωπος της δεύτερης ομάδας μάς παρουσίασε το *Death note*, ένα γιαπωνέζικο κόμικ ή αλλιώς manga:

Τεκμήριο 4^ο

[My Favorite Book : Death Note \(Manga\)](#)

Ο μαθητής ήταν εξαιρετικά παραστατικός στην παρουσίασή του και αιχμαλώτισε την προσοχή του ακροατηρίου. Βεβαίως, και η αφίσα με τους πολυτροπικούς της πόρους (υπερσύνδεση στον τίτλο που παρέπεμπε στο youtube –

παρουσίαση/τρέιλερ με αγγλικούς υπότιτλους, υπερσύνδεση με πληροφορίες για την πλοκή και τους χαρακτήρες, υπερσύνδεση που παρέπεμπε στο youtube – στιγμιότυπο και σύντομα βιογραφικά σημειώματα για τους δημιουργούς, συγγραφέα και εικονογράφο, με επισημάνσεις για την απήχηση του κόμικ και τα βραβεία που έχει αποσπάσει), αλλά και το είδος του βιβλίου που επιλέχτηκε προκάλεσαν μεγάλο ενδιαφέρον στους μαθητές – άλλωστε, όπως αποδείχτηκε, πολλοί γνώριζαν το συγκεκριμένο είδος και κάποιοι ήταν ένθερμοι αναγνώστες.

Ο μαθητής, εκτός από την επίδειξη της αφίσας και των πόρων που αξιοποιεί, μας έκανε και μια σύντομη εισαγωγή για το είδος αυτό που αποκαλείται manga. Πρόκειται για ιαπωνικά κόμικς που χρησιμοποιούν μια ιδιότυπη και εύκολα αναγνωρίσιμη τεχνοτροπία που δίνει έμφαση στις γραμμές παρά στις μορφές. Η τοποθέτηση των καρτέ ακολουθεί την ιαπωνική παράδοση από τα δεξιά προς τα αριστερά και όχι από τα αριστερά προς τα δεξιά όπως στα δυτικά κόμικς. Επειδή πολλά manga έχουν εξαιρετικά μεγάλη απήχηση στο αναγνωστικό κοινό – και όχι μόνο στην Ιαπωνία – διασκευάζονται σε anime, δηλαδή σε κινούμενα σχέδια ή κινούμενες εικόνες, γεγονός που επιτρέπει στο σύγχρονο χρήστη του διαδικτύου να αναζητήσει και να παρακολουθήσει πάμπολλα τέτοια βίντεο στο youtube. Ακολούθησε μια ενδιαφέρουσα συζήτηση για τη μεγάλη απήχηση που έχουν τα manga και anime στο διεθνές αναγνωστικό κοινό (νεανικό αλλά και μεγαλύτερο ηλικιακά) με την εύστοχη παρατήρηση ενός μαθητή ότι ο νεαρός αναγνώστης εύκολα ταυτίζεται με τους ήρωες που πάνε σχολείο, εργάζονται, προβληματίζονται, ονειρεύονται, απογοητεύονται, ερωτεύονται, αντιμετωπίζουν δηλαδή οικείες καταστάσεις. Επίσης, μέσα από τις περιπέτειες των ηρώων ο αναγνώστης έρχεται αντιμέτωπος με ερωτήματα για το δίκαιο και το άδικο, το καλό και το κακό, το θεμιτό και το αθέμιτο.

Οι μαθητές βρήκαν εξαιρετική την αφίσα και την οργάνωση/αλληλεπίδραση των ψηφιακών πόρων, αλλά και την παρουσίαση του συμμαθητή τους που δεν αισθάνθηκε καμία στιγμή αμηχανίας, δε διάβαζε τα αναγραφόμενα στην αφίσα, αλλά

ανέπτυξε με άνεση προφορικό λόγο που έδειχνε πόσο καλά γνώριζε το αντικείμενο της παρουσίασης. Στο σχόλιο μάλιστα μιας μαθήτριας ότι η ομάδα δεν παρουσίασε όλους τους χαρακτήρες του κόμικ ο μαθητής απάντησε πολύ ετοιμόλογα ότι αν η αφίσα και παρουσίαση συμπεριλάμβανε και αυτούς, τότε θα είχαν αναφερθεί όλες οι ιστορίες των πρώτων τόμων της σειράς και αυτό θα υπονόμεινε τον στόχο της παρουσίασης.

Προχωρήσαμε στη συνέχεια στην τρίτη ομάδα και στη μαθήτρια που παρουσίασε *Το λουλούδι της ερήμου*:

Τεκμήριο 5^ο

[My favorite book: Desert Flower](#)

Αναφέρθηκε αρχικά στην υπόθεση του βιβλίου που μεταφέρθηκε και στον κινηματογράφο, παρουσιάζοντας τους πόρους της αφίσας (εξώφυλλο, βίντεο απόσπασμα από την ομότιτλη ταινία, βιογραφικό της συγγραφέως και ηρωίδα του

βιβλίου και κάποιες σύντομες κρίσεις για την ιστορία που το βιβλίο διαπραγματεύεται).

Εδώ η συζήτηση επικεντρώθηκε στα σημεία της ιστορίας που προκαλούν το ενδιαφέρον του αναγνωστικού κοινού. Η μαθήτρια είπε ότι το γεγονός ότι αποτελεί πραγματική ιστορία και όχι μυθοπλασία, ότι η ηρωίδα είναι επώνυμο πρόσωπο, ότι η περιπέτειά της μεταφέρει ένα αισιόδοξο μήνυμα, προβάλλοντας ταυτόχρονα ένα ιδιαίτερα επώδυνο κοινωνικό θέμα, όπως αυτό του ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων που υφίστανται τα κοριτσάκια της Σομαλίας, αλλά και ο προαποφασισμένος γάμος τους με ηλικιωμένους άντρες, προκαλούν το αναγνωστικό ενδιαφέρον και εστιάζουν τη συζήτηση στο φλέγον θέμα της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Συζητήσαμε, επίσης, τις κρίσεις για το βιβλίο που διατυπώνονται όχι από ειδικούς του βιβλίου αλλά από άλλα πρόσωπα, όπως είναι ο Έλτον Τζον, διεθνούς φήμης τραγουδιστής, ή η Δρ. Νάφης Σάντικ, υπεύθυνη του ταμείου του ΟΗΕ. Η μαθήτρια είπε ότι, επειδή δεν πρόκειται για καθαρά λογοτεχνική ιστορία αλλά για αυτοβιογραφία, εκείνο που ενδιαφέρει δεν είναι τόσο τα λογοτεχνικά χαρακτηριστικά και κριτήρια, αλλά η ίδια η ιστορία όπως την έζησε η πρωταγωνίστρια. Γι' αυτό έχει ενδιαφέρον να ακουστούν οι κρίσεις επώνυμων μεν αναγνωστών αλλά όχι ειδικών, οι οποίοι διατυπώνουν σύντομα το πώς αυτοί προσέλαβαν το βιβλίο. Εδώ τέθηκε ξανά το ζήτημα της αναγνωστικής ευχαρίστησης που δεν εξαρτάται πάντα από τη λογοτεχνική αξία ενός βιβλίου. Ωστόσο, ακόμα κι αν δεν πρόκειται για αμιγώς λογοτεχνικά βιβλία, η κριτική δεν μπορεί να απουσιάζει. Τη θέση αυτή υποστήριξε με επιχειρήματα μια μαθήτρια που αποφεύγει συνήθως να παίρνει τον λόγο στην τάξη και αρκείται τις περισσότερες φορές σ' έναν παθητικό ρόλο.

Η επόμενη ομάδα εκπροσωπήθηκε επίσης από μαθήτρια. Το βιβλίο που επέλεξε η ομάδα να παρουσιάσει ήταν ο *Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*:

Τεκμήριο 6^ο

[My favorite book: Alexis Zorbas](#)

Ήταν μια ευχάριστη έκπληξη που η ομάδα επέλεξε να την εκπροσωπήσει μια μαθήτρια ιδιαίτερα χαμηλών τόνων η οποία συνήθως προβάλλει αντιστάσεις όταν πρόκειται να εκτεθεί σε κοινό. Στην αρχή η μαθήτρια είχε κάποιο άγχος, γρήγορα όμως το διαχειρίστηκε και ανταποκρίθηκε επάξια στο ρόλο της παρουσιάστριας.

Και εδώ η παρουσίαση εστιάστηκε στους πόρους της αφίσας: στη φωτογραφία με υπερσύνδεση σε επίσημη για τον συγγραφέα σελίδα και ειδικότερα σε ένα αρκετά εκτενές χρονολόγιο για τη ζωή και το έργο του, στο βίντεο με συνέντευξη του ίδιου, στην εικόνα με το εξώφυλλο του βιβλίου και στις σημειώσεις της ομάδας, που είχαν ενσωματώσει στην αφίσα τους (γενικές πληροφορίες για τη θέση που κατέχει το βιβλίο στο συνολικότερο έργο του Ν. Καζαντζάκη, περίληψη της υπόθεσης, σημαντική σκηνή-επεισόδιο, βασικοί χαρακτήρες).

Η συζήτηση για τη διάκριση λογοτεχνίας και παραλογοτεχνίας και τις αναγνωστικές προτιμήσεις των εφήβων συνεχίστηκε, όταν ζητήθηκε από την ομάδα

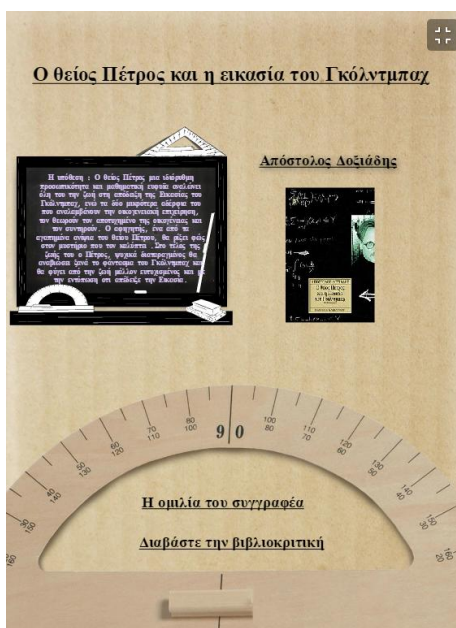

να παρουσιάσουν στην ολομέλεια εκείνα τα στοιχεία του βιβλίου (υπόθεση, χαρακτήρες, θέματα), τα οποία, κατά τη γνώμη τους, μπορούν να «μιλήσουν» και στο σημερινό νεαρή/εφηβικής ηλικίας αναγνώστη. Η ομάδα είπε ότι το βιβλίο βάζει πολλά θέματα και δημιουργεί ερωτήματα τα οποία απασχολούν και τους σύγχρονους αναγνώστες, ιδιαίτερα τους εφήβους και νέους που δεν έχουν ακόμα συσσωρευμένη εμπειρία ζωής και διαμορφώνουν σταδιακά τη δική τους φιλοσοφία και στάση απέναντι στα γεγονότα-εμπειρίες. Το άλλο σημείο ενδιαφέροντος ήταν γιατί η ομάδα επέλεξε να παρουσιάσει μόνο τους δύο βασικούς χαρακτήρες. Εδώ απάντησε ότι, όπως φάνηκε και στις σημειώσεις τους, υπάρχει μια βασική αντίθεση ανάμεσα στις δύο προσωπικότητες, τον διανοούμενο αφηγητή και τον άνθρωπο της δράσης, τον Ζορμπά, έναν αντιπροσωπευτικό τύπο Έλληνα, ο οποίος, αν και απλοϊκός και αυθόρμητος χαρακτήρας, θέτει εύστοχα ερωτήματα για τη ζωή, τον θάνατο, τον έρωτα που φέρνουν, μάλιστα, σε αμηχανία τον διανοούμενο αφηγητή.

Η επόμενη ομάδα για τον *Θείο Πέτρο και την εικασία του Γκόλντμπαχ* δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει την παρουσίαση της, γι' αυτό διαθέσαμε μία επιπλέον διδακτική ώρα (27/04), για να ολοκληρώσουμε τις παρουσιάσεις και να κλείσουμε τη συζήτησή μας.

Τεκμήριο 7^ο

[My favourite book: Uncle Peter and Goldbach's conjecture](#)

Όπως βλέπουμε η ομάδα αυτή είχε να επιδείξει έναν πολύ αξιόλογο και προσεκτικό σχεδιασμό, αξιοποιώντας ποικίλους πόρους (βοήθησε σ' αυτό το πλούσιο ψηφιακό υλικό για το συγκεκριμένο βιβλίο) και πετυχαίνοντας μια ενδιαφέρουσα αλληλεπίδραση μεταξύ τους με υπερσυνδέσεις: α) στη Wikipedia για το βιβλίο και τον συγγραφέα του, β) στο youtube - βίντεο με ομιλία του ίδιου, γ) σε ιστολόγιο με κείμενο βιβλιοκριτικής και κείμενο για την υπόθεση του βιβλίου.

Με την ευκαιρία της παρουσίασης συζητήσαμε για τα στοιχεία του βιβλίου που είναι ιδιαίτερα ελκυστικά για τους νεαρούς αναγνώστες: η ομάδα προέβαλε την εξαιρετική πλοκή, την αληθοφάνεια των χαρακτήρων, την οπτική του νεαρού αφηγητή, την αγάπη για τα μαθηματικά (που αποτελεί αγάπη και για τα τρία μέλη της ομάδας) και, τέλος, το εξαιρετικά ενδιαφέρον ζήτημα της σχέσης ανάμεσα στην ευφυΐα και την ψύχωση. Στο ερώτημα γιατί ως κείμενο κριτικής επιλέχθηκε κείμενο

από προσωπικό ιστολόγιο, η ομάδα απάντησε ότι θα ενδιέφερε περισσότερο τον έφηβο αναγνώστη η γνώμη ενός απλού (φιλ)αναγνώστη από τη γνώμη ενός κριτικού, θεωρώντας τα αμιγώς κριτικά κείμενα ιδιαίτερα απαιτητικά (ως προς ο ύφος και το περιεχόμενο) και μάλλον ελάχιστα ελκυστικά για τους νεαρούς αναγνώστες.

Οι παρουσιάσεις ολοκληρώθηκαν με την έκτη ομάδα και τον *Οδηγό ζωής για αρχάριους*:

Τεκμήριο 8^ο

[My favorite book: odigos gia arxarious](#)

Εδώ η ομάδα επέλεξε wall (τοίχο) για την αφίσα της εικόνα και κείμενο που ενημερώνει τους αναγνώστες για την υπόθεση του βιβλίου με υπερσυνδέσεις σε αγγλόφωνο ηλεκτρονικό βιβλιοπωλείο και σύντομο βιογραφικό της συγγραφέως. Παρατηρήσαμε πάλι τη δομή και το περιεχόμενο ενός ηλεκτρονικού βιβλιοπωλείου και το συγκρίναμε με το προηγούμενο (ομάδα *And then there were none* – τεκμήριο 2^ο) και συζητήσαμε για την επιλογή της συγγραφέως να επιλέξει τίτλο για το

μυθιστόρημά της που παραπέμπει σε δοκίμιο παρά σε μυθοπλασία. Ο μαθητής βρήκε εύστοχη την επιλογή του τίτλου λέγοντας ότι μέσω της (μυθοπλαστικής) αφήγησης ο έφηβος αναγνώστης μπορεί να βρει απαντήσεις σε δικά του ερωτήματα που έχουν να κάνουν με την απώλεια, το άγχος και γενικότερα την επώδυνη διαδικασία της ενηλικίωσης.

Οι παρουσιάσεις των ομάδων ανέδειξαν πολλά ζητήματα: με αφορμή τις προτιμήσεις τους και το δικό τους αναγνωστικό προφίλ εξετάσαμε πόσο αυτές μπορεί να είναι αντιπροσωπευτικές ενός ευρύτερου εφηβικού αναγνωστικού κοινού και πόσο κοντά ή μακριά βρίσκονται οι προτιμήσεις αυτές από τον λογοτεχνικό κανόνα και τα λογοτεχνικά κείμενα που προσεγγίζουμε στο σχολείο. Οι μαθητές αναγνωρίζουν την αξία των έργων της κλασικής λογοτεχνίας και τη διαχρονικότητα των ερωτημάτων που θέτει, παραδέχονται όμως ότι τα κείμενα αυτά είναι «ξένα» και μακρινά σε σχέση με την ηλικία και την εποχή τους, γεγονός που τα καθιστά πολύ λίγο ελκυστικά. Το μάθημα της λογοτεχνίας θα μπορούσε να γεφυρώσει αυτή την απόσταση: πολλές φορές, ωστόσο, ο τρόπος διδασκαλίας και αξιολόγησης λειτουργεί αποτρεπτικά και, αντί να ενισχύει τη φιλιαναγνωσία και την αγάπη για τη λογοτεχνία, την υπονομεύει. Η διαπίστωση αυτή έδωσε το έναυσμα για την παραγωγή λόγου στο επόμενο δίωρο: οι μαθητές, ατομικά αυτή τη φορά, έγραψαν εισήγηση με αποδέκτη τον σύλλογο των καθηγητών, στην οποία προτείνουν τρόπους για την ενίσχυση της φιλιαναγνωσίας στο πλαίσιο της σχολικής μας κοινότητας.

Μας έμενε λίγο ακόμα χρόνος για να αξιολογήσουμε το περιβάλλον του glogster. Οι μαθητές δεν ενθουσιάστηκαν, παρόλο που βρήκαν αξιολογες τις δυνατότητες ενσωμάτωσης ποικίλων πόρων και διαδραστικότητας που παρέχει στους χρήστες. Θεωρούν ότι τα έτοιμα, προσχεδιασμένα αντικείμενα μάλλον τους περιόρισαν και ότι ανταποκρίνονται σε μαθητές μικρότερης ηλικίας. Όπως είπαν, θα προτιμούσαν να έχουν μεγαλύτερο βαθμό ευελιξίας και ελευθερίας στον σχεδιασμό της αφίσας τους.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ φάση: εισαγωγική

Οι αναγνωστικές μου προτιμήσεις

Όνοματεπώνυμο:

Απάντησε σε όλες από τις παρακάτω ερωτήσεις μπορείς και επιθυμείς. Καλό θα είναι σε όλες ☺

1. Γράψε παρακάτω τον τίτλο ενός βιβλίου που θεωρείς αγαπημένο.
.....
2. Μπορείς να αναφέρεις κάποιους λόγους για τους οποίους το ξεχώρισες;
 - α).....
 - β).....
 - γ).....
3. Γράψε κάτι που θυμάσαι σχετικά με το αγαπημένο σου βιβλίο (σχετικά με την ιστορία, τον ήρωα ή τους ήρωες, κάποια φράση, κάποια εικόνα ή οτιδήποτε άλλο).
.....
.....
4. Θα ήθελες να μάθεις κάτι περισσότερο για το αγαπημένο σου βιβλίο; Αν ναι, τι;
.....
.....
5. Γράψε παρακάτω τους τίτλους μερικών βιβλίων που θα πρότεινες στους συμμαθητές σου.

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

6. Θεωρείς κάποιον ή κάποια αγαπημένο ή αγαπημένη συγγραφέα; Γράψε το όνομα ή τα ονόματά τους αν είναι περισσότεροι του ενός/μιας.

1.	
2.	
3.	

7. Θα ήθελες να ρωτήσεις κάτι τον/την αγαπημένο/η σου συγγραφέα; Αν ναι, τι;

.....

Β' φάση: παραγωγή ψηφιακής αφίσας-παρουσίασης του αγαπημένου βιβλίου ή συγγραφέα

Δημιουργούμε την αφίσα-παρουσίαση

Αφού καταλήξατε στο βιβλίο ή τον/τη συγγραφέα που θα θέλατε να παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας, κάνετε αρχικά μια μικρή διαδικτυακή έρευνα για να συγκεντρώσετε το υλικό (βιογραφικό/αυτοβιογραφικό σημείωμα, βιβλιοπαρουσιάσεις, βιβλιοκριτικές, εικόνες, βίντεο, αρχεία μουσικής) που θα αξιοποιήσετε στη συνέχεια στο περιβάλλον του glogster. Ειδικότερα:

- Θυμηθείτε τα όσα έχουμε πει και εφαρμόσει σε προηγούμενες απόπειρες για τη διαδικτυακή αναζήτηση, ιδιαίτερα για τον έλεγχο της αξιοπιστίας και εγκυρότητας των πληροφοριών.
- Όσες σελίδες κρίνετε ότι μπορούν να αξιοποιηθούν για τη δημιουργία του κειμένου σας, μπορείτε να τις κρατάτε στα «αγαπημένα» ή να επικολλάτε τις διευθύνσεις τους σε ένα αρχείο word πιθανόν με κάποιες παρατηρήσεις για το περιεχόμενο και το είδος τους (λ.χ βιογραφικό σημείωμα, ηλεκτρονικό βιβλιοπωλείο, βιβλιοκριτικές, συνέντευξη του συγγραφέα, βιντεοπαρουσίαση του συγγραφέα ή βιβλίου). Αν επίσης, εντοπίζετε εικόνες (ή αρχεία μουσικής) που αξίζει να εντάξετε στην παρουσίαση, ανοίξτε ένα φάκελο με σχετικό τίτλο και αποθηκεύστε τα αρχεία, για να μπορείτε στη συνέχεια να τα ανεβάσετε.
- Επιχειρήστε ένα προσχέδιο του κειμένου σας. Ζητήματα τα οποία χρειάζεται να συζητήσετε και να αποφασίσετε σχετικά είναι τα ακόλουθα:
 - o Ποιο υλικό από αυτό που συγκεντρώσατε θα χρησιμοποιηθεί; Θα είναι μέρος ή όλον;

- Τι θα πρέπει να επικοινωνηθεί με εικόνες, τι με γραπτό κείμενο τι με βίντεο ή μουσική;
- Θα κυριαρχεί κάποιος από τους παραπάνω πολυμεσικούς πόρους; Σκεφθείτε γιατί.
- Ποιες πληροφορίες θα δίνονται με υπερσυνδέσεις και σε ποια σημεία της παρουσίασης θα δημιουργούνται;
- Ποιο θα είναι το γραπτό κείμενο με το οποίο θα συστήσετε το βιβλίο ή το συγγραφέα; Ποια στοιχεία θα περιλαμβάνει; Ποιες αξιολογικές κρίσεις;

Δημιουργήστε τώρα την παρουσίασή σας, αφού κάνετε εισαγωγή στο περιβάλλον του glogster με τη χρήση των κωδικών της ομάδας σας. Ειδικότερα:

- Αποφασίστε ποια θα είναι η θέση των πολυμεσικών πόρων στην παρουσίαση: τι θα βρίσκεται στο κέντρο και τι πιο περιφερειακά, τι σε πρώτο πλάνο και τι στο φόντο.
- Πώς θα συνδυάζονται. Οι διάφοροι φορείς νοήματος (γραπτό κείμενο, εικόνα κτλ.) πρέπει να συμπληρώνουν ο ένας τον άλλον, να συλλειτουργούν όχι να δρουν προσθετικά ή διακοσμητικά ή να επικαλύπτουν ο ένας τον άλλον. Ό,τι λέμε με το κείμενο δεν το λέμε και με την εικόνα.
- Ποιες επιλογές θα γίνουν ως προς το είδος και το μέγεθος της γραμματοσειράς, το χρώμα του φόντου και των γραμματοσειρών, τη μορφή και το χρώμα του τοίχου κτλ. - σκεφθείτε ότι όλες αυτές οι επιλογές μεταφέρουν νόημα.

Όταν κρίνετε ότι η παρουσίαση έχει πάρει ανακοινώσιμη μορφή, επιλέξτε την εντολή preview και επιθεωρήστε το αποτέλεσμα: τροποποιήστε πιθανόν τα σημεία που δεν σας ικανοποιούν. Θα πρέπει εδώ να σκεφθείτε:

- Παρουσιάζει με αδρό τρόπο το βιβλίο ή το συγγραφέα; Περιλαμβάνει όλα αυτά που θα ήθελε να ξέρει ένας υποψήφιος αναγνώστης;
- Σε ποιο βαθμό κρίνετε ότι μπορεί να προκαλέσει το ενδιαφέρον του; Ποια σημεία θεωρείτε ελκυστικά και ενδιαφέροντα στην παρουσίασή σας; Για ποια σημεία/στοιχεία έχετε κάποιες επιφυλάξεις;
- Πώς κρίνετε το περιβάλλον του glogster; Σε ποιο βαθμό οι δυνατότητες, τα πρότυπα, οι εντολές ανέδειξαν την ιδέα σας; Τι θεωρείτε ότι σας περιόρισε ή σας δυσκόλεψε;

Εφόσον το αποτέλεσμα σας ικανοποιεί, πατήστε save. Θα δείτε ότι μπορείτε να επιλέξετε αν θα δημοσιευτεί ή αν θα αποθηκευτεί προσωρινά για περαιτέρω επεξεργασία.

Καλή επιτυχία στην προσπάθειά σας!

Ζ. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

--

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Με την εφαρμογή αυτή ολοκληρώσαμε μια προσπάθεια που ξεκίνησε στην αρχή της σχολικής χρονιάς 2014-15 με το σενάριο «Τι θα γίνω άμα μεγαλώσω» (Σεφερλή 2014β) και συνεχίστηκε με το σενάριο «Περί λακωνικότητας ο λόγος» (Σεφερλή 2014γ). Ο σκοπός ήταν αφενός να εξοικειωθούν οι μαθητές με τα χαρακτηριστικά των ψηφιακών κειμένων (ρευστότητα, πολυτροπικότητα, υπερκειμενική δομή, διαμοιρασμός στο πλαίσιο της κοινότητας), αναζητώντας, διαβάζοντας, κατανοώντας και σχεδιάζοντας τα δικά τους κείμενα, αφετέρου να αναπτύξουν κριτικά αντανακλαστικά απέναντι στις τεχνολογίες των υπολογιστών και στα κείμενα που διακινούνται μέσω αυτής.

Το μεγάλο κέρδος από την όλη διαδικασία ήταν ότι προβληματίστηκαν όχι μόνο σχετικά με τους θεματικούς κύκλους (επιλογή επαγγέλματος, λακωνική – συνοπτική διατύπωση, βιβλίο και φιλιαναγνωσία) αλλά και για τις σύγχρονες συνθήκες και πρακτικές ενημέρωσης γύρω από την αγορά εργασίας, επικοινωνίας, συγγραφής και προώθησης λογοτεχνικών και άλλων κειμένων οι οποίες επηρεάζονται και αναδιαμορφώνονται καταλυτικά με τη διαμεσολάβηση της τεχνολογίας.

Επίσης, θα επαναλάβω πόσο σημαντικό ήταν το γεγονός ότι ο λόγος των μαθητών τέθηκε στο επίκεντρο της διδασκαλίας, ο λόγος για όσα διαβάζουν και πώς τα διαβάζουν και γι' αυτά που συντάσσουν και γράφουν είτε μονοτροπικά είτε πολυτροπικά. Αυτό θεωρώ ότι επιτρέπει στους μαθητές να αντιληφθούν ότι η γλώσσα δεν είναι απλώς υλικό προς εκμάθηση και αναπαραγωγή, αλλά κυρίως το μέσο, το όχημα, μέσω του οποίου αντιλαμβανόμαστε, κατασκευάζουμε και νοηματοδοτούμε την πραγματικότητα. Επιτρέποντας στους μαθητές να διαλεχθούν με τα κείμενα, με τους συμμαθητές τους και με τον εκπαιδευτικό, τους επιτρέπουμε στην ουσία να

διαλεχθούν με τον εαυτό τους και να τον κατανοήσουν. Επιτρέπει, τέλος, στον εκπαιδευτικό να γνωρίσει και να κατανοήσει καλύτερα και βαθύτερα τους μαθητές του.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βλαχογιάννη, Ε. 2012. *Γνωριμία με τα κειμενικά είδη της παρουσίασης και κριτικής και τις επιμέρους υποκατηγορίες τους (βιβλίο, κινηματογράφος, μουσική)*. Παραδειγματικό σενάριο στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας (Β΄ Λυκείου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Kalantzis, M. & Core, B. 2001. Πολυγραμματισμοί.

http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e2/index.html

[28.06.2015]

Kalantzis, M., Core, B. & E. Arvanitis. 2011. Ο εκπαιδευτικός ως σχεδιαστής: Η παιδαγωγική στην εποχή των νέων ψηφιακών μέσων. *Πρακτικά ΙΓ Διεθνούς Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας: Αναλυτικά προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια: Ελληνική πραγματικότητα και Διεθνής Εμπειρία*. Γιάννενα, 20-22/11/2009.

http://neamathisi.com/_uploads/LBDpaidagogikETAIREIA8march.pdf

[28.06.2015]

Σεφερλή, Π. 2014α. *Αγαπημένα βιβλία, αγαπημένοι συγγραφείς*. Διδακτικό σενάριο (πρόταση) για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Β΄ Λυκείου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού

Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Σεφερλή, Π. 2014β. *Τι θα γίνω άμα μεγαλώσω*; Διδακτικό σενάριο (εφαρμογή) για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Β΄ Λυκείου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Σεφερλή, Π. 2014γ. *Περί λακωνικότητας ο λόγος*. Διδακτικό σενάριο (εφαρμογή) για τη Νεοελληνική Γλώσσα (Β΄ Λυκείου) στο πλαίσιο της Πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση». Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Φρυδάκη, Ε. 2003. *Η θεωρία της λογοτεχνίας στην πράξη της διδασκαλίας*. Αθήνα: Κριτική.